Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/598

7.3.2024.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2024/598

(2023. gada 18. decembris)

par atjauninātā Rumānijas integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna projektu, kas aptver 2021.–2030. gada periodu, un par Rumānijas pasākumu saderību ar Savienības klimatneitralitātes mērķi un piemērotību progresa panākšanai attiecībā uz pielāgošanos

(Autentisks ir tikai teksts rumāņu valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 ([1]), un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu un 14. panta 6. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 ([2]), un jo īpaši tās 7. panta 2. punktu,

tā kā:

Ieteikums par atjauninātā Rumānijas integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna (NEKP) projektu, kas aptver 2021.–2030. gada periodu

(1) Rumānija savu atjauninātā integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna projektu iesniedza 2023. gada 31. oktobrī.

(2) Tā kā atjauninātā Rumānijas nacionālā enerģētikas un klimata plāna projekts tika iesniegts novēloti, Eiropas Komisijai bija ierobežots laiks, lai sagatavotu savu novērtējumu nolūkā pieņemt šo ieteikumu sešus mēnešus pirms galīgo atjauninātu nacionālo enerģētikas un klimata plānu iesniegšanas termiņa, kā noteikts Regulas (ES) 2018/1999 9. panta 2. punktā.

(3) Regulas (ES) 2018/1999 (“Pārvaldības regula”) 3. pantā un I pielikumā ir noteikti elementi, kas jāiekļauj atjauninātajā integrētajā nacionālajā enerģētikas un klimata plānā. Komisija 2022. gada decembrī pieņēma Norādījumus dalībvalstīm par atjauninātu nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektu un galīgo redakciju sagatavošanas procesu un tvērumu ([3]). Norādījumos bija aprakstīta laba prakse un izklāstīta jaunāko politisko, juridisko un ģeopolitisko norišu ietekme enerģētikas un klimata rīcībpolitiku kontekstā.

(4) Saistībā ar plānu *REPowerEU* ([4]) un 2022. un 2023. gada Eiropas pusgada ciklu ietvaros Komisija ir īpaši pievērsusies dalībvalstīs vajadzīgajām enerģētikas un klimata reformām un investīcijām, kuras stiprinātu enerģētisko drošību un enerģijas pieejamību cenas ziņā, paātrinot zaļu un taisnīgu pārkārtošanos. Tas ir atspoguļots 2022. un 2023. gada valsts ziņojumos par Rumāniju ([5]) un Padomes ieteikumos Rumānijai ([6]). Dalībvalstīm jaunākie tām adresētie ieteikumi būtu jāņem vērā atjauninātā integrētā nacionālo enerģētikas un klimata plānu galīgajā redakcijā.

([1]) OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.
([2]) OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.
([3]) Komisijas paziņojums “Norādījumi dalībvalstīm par 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanu” (OV C 495, 29.12.2022., 24. lpp.).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 624 final, SWD(2023) 623 final.
([6]) COM(2022) 624, Ieteikums Padomes ieteikumam; COM(2023) 623 final, Ieteikums Padomes ieteikumam.

(5) Komisijas ieteikumi par nacionālo mērķrādītāju sasniegšanu saskaņā ar Kopīgo centienu regulu ([7]) (KCR) ir balstīti uz ticamību, ka dalībvalstis ievēros 2030. gada mērķrādītājus, ņemot vērā noteikumus par elastības iespēju izmantošanu saskaņā ar KCR.

(6) Komisijas ieteikumu par oglekļa uztveršanu, izmantošanu un uzglabāšanu (*CCUS*) mērķis ir gūt pārskatu par paredzēto šo tehnoloģiju izmantojumu valstu līmenī, arī informāciju par CO_2 gada apjomiem, ko plānots uztvert līdz 2030. gadam, sadalījumā pa tā uztvertā CO_2 avotiem, ko rada iekārtas, uz kurām attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK ([8]), vai kas rodas no citiem avotiem, piemēram, biogēniem avotiem vai tiešas uztveršanas no gaisa, par plānoto CO_2 transportēšanas infrastruktūru un par iespējamo vietējo CO_2 uzglabāšanas jaudu un CO_2 iesūknēšanas apjomiem, kuri saskaņā ar plānoto būs pieejami 2030. gadā.

(7) Komisijas ieteikumos par sniegumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva Regulu (ES) 2018/841 ([9]) (Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regula – "ZIZIMM regula") ir aplūkots, kāds ir dalībvalsts sniegums attiecībā uz debeta nepieļaušanas noteikumu par 2021.–2025. gadu (1. periods) un tās nacionālo mērķrādītāju par 2026.–2030. gadu (2. periods), ņemot vērā noteikumus, kas reglamentē minētajā regulā noteikto elastības iespēju izmantošanu. Komisijas ieteikumos ir arī ņemts vērā, ka 1. periodā jebkāds emisiju pārsniegums atbilstīgi ZIZIMM regulai tiks automātiski pārnests uz KCR.

(8) Lai pielāgošanās klimata pārmaiņām pienācīgi atbalstītu enerģētikas un klimata pārmaiņu mazināšanas mērķu sasniegšanu, ir svarīgi apzināt potenciālos klimata pārmaiņu draudus un analizēt klimatisko neaizsargātību un riskus, kas var ietekmēt attiecīgās teritorijas, iedzīvotājus un sektorus. Komisijas ieteikumos par pielāgošanos ir ņemts vērā, ciktāl Rumānija atjauninātajā NEKP ir integrējusi pielāgošanās mērķus, kuros ņemti vērā klimata riski, kas varētu liegt Rumānijai sasniegt enerģētikas savienības mērķus un mērķrādītājus. Ja netiek plānotas un īstenotas konkrētas pielāgošanās rīcībpolitikas un pasākumi, mērķu sasniegšana enerģētikas savienības dimensijās ir apdraudēta.

(9) Komisijas ieteikumi par iecerēm atjaunīgās enerģijas jomā ir balstīti uz formulu, kas noteikta Regulas (ES) 2018/1999 II pielikumā un kam pamatā ir objektīvi kritēriji, un uz galvenajām rīcībpolitikām un pasākumiem, kuri Rumānijas atjauninātā NEKP projektā jāiekļauj, lai varētu savlaicīgi un izmaksu ziņā lietderīgi nodrošināt Rumānijas nacionālo devumu Savienības saistošā atjaunīgās enerģijas mērķrādītāja (vismaz 42,5 % 2030. gadā) sasniegšanā, tomēr tiecoties kolektīvi sasniegt 45 % atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2018/2001 ([10]) attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu. Komisijas ieteikumi ir balstīti arī uz Rumānijas devumu konkrētajos mērķrādītājos, kas noteikti minētās direktīvas 15.a, 22.a, 23., 24. un 25. pantā, un saistītajām rīcībpolitikām un pasākumiem tās ātrai transponēšanai un īstenošanai. Ieteikumi

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/842 (2018. gada 30. maijs) par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 156, 19.6.2018., 26. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/857 (2023. gada 19. aprīlis), ar ko groza Regulu (ES) 2018/842 par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un Regulu (ES) 2018/1999 (OV L 111, 26.4.2023., 1. lpp.).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/841 (2018. gada 30. maijs) par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 un Lēmumu Nr. 529/2013/ES (OV L 156, 19.6.2018., 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/839 (2023. gada 19. aprīlis), ar ko attiecībā uz darbības jomu, ziņošanas un izpildes noteikumu vienkāršošanu un dalībvalstu 2030. gada mērķrādītāju noteikšanu groza Regulu (ES) 2018/841 un attiecībā uz monitoringa, ziņošanas, progresa apsekošanas un izskatīšanas uzlabošanu groza Regulu (ES) 2018/1999 (OV L 107, 21.4.2023., 1. lpp.).

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2023/2413 (2023. gada 18. oktobris), ar ko attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu groza Direktīvu (ES) 2018/2001, Regulu (ES) 2018/1999 un Direktīvu 98/70/EK un atceļ Padomes Direktīvu (ES) 2015/652 (OV L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

atspoguļo to, cik svarīgi ir attīstīt visaptverošu ilgtermiņa plānošanu atjaunīgo energoresursu, jo īpaši vēja enerģijas, apguvei, lai palielinātu pamanāmību Eiropas ražošanas nozarē un tīklu operatoru vidū saskaņā ar Eiropas vēja enerģijas paketi ([11]).

(10) Komisijas ieteikumi par nacionālo devumu energoefektivitātē ir balstīti uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2023/1791 ([12]) par energoefektivitāti 4. pantu un minētās direktīvas I pielikumā noteikto formulu, kā arī saistītajām rīcībpolitikām un pasākumiem direktīvas īstenošanai.

(11) Komisijas ieteikumos īpaša uzmanība pievērsta mērķrādītājiem, mērķiem un devumiem, kā arī saistītajām rīcībpolitikām un pasākumiem, ar kuriem īsteno plānu *REPowerEU* nolūkā ātri izbeigt atkarību no Krievijas fosilā kurināmā. Tajos ir ņemtas vērā atziņas, kas gūtas, īstenojot paketi "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" ([13]). Ieteikumi atspoguļo neatliekamo vajadzību padarīt energosistēmu noturīgāku, ņemot vērā pienākumus, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/941 ([14]) par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/1938 ([15]) par gāzes piegādes drošību atbilstīgi Komisijas Ieteikumam par enerģijas uzkrāšanu ([16]).

(12) Komisijas ieteikumos ir ņemta vērā vajadzība paātrināt iekšējā enerģijas tirgus integrāciju, lai stiprinātu elastīguma lomu un iespēcinātu un aizsargātu patērētājus. Komisijas ieteikumā ir arī ņemts vērā, cik svarīgi ir novērtēt enerģētiskajā nabadzībā esošo mājsaimniecību skaitu atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1999 3. pantam un Komisijas Ieteikumam (ES) 2023/2407 ([17]).

(13) Komisijas ieteikumi atspoguļo to, cik svarīgi ir nodrošināt pietiekamas investīcijas tīrās enerģijas pētniecībā un inovācijā, lai veicinātu tīrās enerģijas risinājumu izstrādes un ražošanas spējas, ietverot atbilstīgas rīcībpolitikas un pasākumus energointensīvām nozarēm un citiem uzņēmumiem, un vajadzību pilnveidot darbaspēka prasmes neto nulles emisiju rūpniecībai, lai Savienībā nostiprinātu spēcīgu, konkurētspējīgu un tīru ekonomiku.

(14) Komisijas ieteikumu pamatā ir saskaņā ar Parīzes nolīgumu uzņemtās saistības pakāpeniski samazināt fosilā kurināmā izmantošanu, kā arī tas, cik svarīgi ir pakāpeniski atteikties no fosilā kurināmā subsīdijām.

(15) Komisijas ieteikumos par investīciju vajadzībām ir ievērots tās novērtējums par to, vai atjauninātā plāna projektā sniegts vispārējs pārskats par investīciju vajadzībām mērķu, mērķrādītāju un devumu sasniegšanai attiecībā uz visām enerģētikas savienības dimensijām, ir norādīti finansējuma avoti, nošķirot privātos un publiskos avotus, un ir izklāstītas investīcijas, kas ir saskanīgas ar Rumānijas atveseļošanas un noturības plānu, Rumānijas taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajiem plāniem un 2022. un 2023. gada konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas sniegti Eiropas pusgada ietvaros, un ietverts precīzs makroekonomiskais novērtējums par plānotajām rīcībpolitikām un pasākumiem. NEKP būtu jānodrošina valsts rīcībpolitiku un pasākumu pārredzamība un paredzamība, lai veicinātu noteiktību investīciju jomā.

([11]) Paziņojums par Eiropas Vēja enerģijas rīcības plānu (COM(2023) 669 final, 24.10.2023.) un paziņojums par ES mērķu sasniegšanu atkrastes atjaunīgās enerģijas nozarē (COM(2023) 668 final).

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1791 (2023. gada 13. septembris) par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (OV L 231, 20.9.2023., 1. lpp.).

([13]) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" (COM(2022) 360 final).

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/941 (2019. gada 5. jūnijs) par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un ar ko atceļ Direktīvu 2005/89/EK (OV L 158, 14.6.2019., 1. lpp.).

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1938 (2017. gada 25. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 994/2010 (OV L 280, 28.10.2017., 1. lpp.).

([16]) Komisijas Ieteikums (2023. gada 14. marts) par enerģijas uzkrāšanu, kas ir dekarbonizētas un drošas ES energosistēmas stūrakmens (OV C 103, 20.3.2023., 1. lpp.).

([17]) Komisijas Ieteikums (ES) 2023/2407 (2023. gada 20. oktobris) par enerģētisko nabadzību (OV L, 2023/2407, 23.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(16) Komisijas ieteikumi atspoguļo to, cik ļoti svarīgi ir veikt plašas reģionālas apspriešanās un nodrošināt agrīnu un iekļaujošu apspriešanos par plānu, tajā skaitā sabiedrības rezultatīvu līdzdalību, nodrošinot pietiekamu informāciju un termiņu saskaņā ar Orhūsas konvenciju ([18]).

(17) Komisijas ieteikumi par taisnīgu pārkārtošanos atspoguļo novērtējumu par to, vai Rumānijas plānā ir pietiekami padziļināti apzināta klimatiskās un enerģētiskās pārkārtošanās ietekme uz sociālo jomu, nodarbinātību un prasmēm un ir izklāstītas pienācīgas papildinošās rīcībpolitikas un pasākumi, ar kuriem veicina taisnīgu pārkārtošanos, vienlaikus sniedzot ieguldījumu gan cilvēktiesību, gan dzimumu līdztiesības veicināšanā.

(18) Komisijas ieteikumi Rumānijai ir balstīti uz novērtējumu par tās atjaunināto NEKP projektu ([19]), kas tiek publicēts kopā ar šo ieteikumu.

(19) Rumānijai šie ieteikumi būtu pienācīgi jāņem vērā, izstrādājot galīgo atjaunināto integrēto NEKP, kas jāiesniedz līdz 2024. gada 30. jūnijam.

Ieteikumi par saderību ar Savienības klimatneitralitātes mērķi un piemērotību progresa panākšanai attiecībā uz pielāgošanos

(20) Saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1119 (Eiropas Klimata akts) Komisijai ir jānovērtē valsts pasākumu saderība ar klimatneitralitātes mērķi un piemērotība progresa panākšanai attiecībā uz pielāgošanos. Komisija novērtēja Rumānijas pasākumu saderība ar šiem mērķiem un piemērotība šo mērķu sasniegšanai ([20]). Turpmāk sniegtie ieteikumi ir balstīti uz minēto novērtējumu. Rumānijai šie ieteikumi būtu pienācīgi jāņem vērā un attiecīgi jārīkojas saskaņā ar Eiropas Klimata aktu.

(21) Lai gan Savienībā neto siltumnīcefekta gāzu emisijas (arī no zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM), neieskaitot starptautisko transportu) kopumā pastāvīgi samazinās, kas lielā mērā atbilst lineārajai trajektorijai, lai sasniegtu Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju (–55 %) un Savienības 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, emisiju samazinājuma temps ir jāpaātrina, un šajā ziņā svarīga ir dalībvalstu rīcība. Progress dalībvalstīs ir bijis nevienāds, pastāvot vairākām sektorālām problēmām un nepilnībām, kas jānovērš bez turpmākas kavēšanās. Turklāt Rumānija tikai nesen iesniedza Komisijai savu valsts ilgtermiņa stratēģiju saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 ([21]) 15. pantu. Komisija novērtēs, vai valsts ilgtermiņa stratēģija ir atbilstoša, lai kopīgi sasniegtu enerģētikas savienības mērķus un mērķrādītājus. Uzticamas ilgtermiņa stratēģijas ir stūrakmens, lai sasniegtu ekonomisko pārveidi, kas vajadzīga, lai virzītos uz Savienības klimatneitralitātes mērķi.

(22) Pielāgošanās rīcībpolitikām vajadzētu būt vērstām uz jomām vai sektoriem, kuri ir īpaši neaizsargāti pret klimata pārmaiņām vai kuru darbības ir svarīgas citu sektoru noturībai, vai kuri ir īpaši nozīmīgi valsts ekonomikai vai sabiedrības veselībai. Par prioritāti jāizvirza reaģēšana uz ietekmi un riskiem, kas, kā paredzams, ietekmēs kritisko infrastruktūru vai sistēmas ar ilgu aprites ciklu vai kas sistēmas varētu ietekmēt neatgriezeniski, ņemot vērā mijiedarbību ar sociālekonomisko attīstību vai citiem neklimatiskiem virzītājspēkiem. Lai saglabātu pārskatatbildību un uzlabotu pielāgošanās politiku, ir nepieciešama pielāgošanās centienu uzraudzība un izvērtēšana. Pielāgošanās finansēšanai var piesaistīt dažādus Savienības finansējuma instrumentus. Kad dalībvalstis izstrādā savus nacionālos plānus attiecīgo Savienības fondu ietvaros, priekšplānā būtu jāizvirza klimatnoturības apsvērumi. Izdevumi

([18]) 1998. gada 25. jūnija Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesas iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (“Orhūsas konvencija”).

([19]) SWD(2023) 930.

([20]) 2023. gada klimatrīcības progresa ziņojums (COM(2023) 653 final) un Komisijas dienestu darba dokuments “Novērtējums par progresu attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām atsevišķās dalībvalstīs saskaņā ar Eiropas Klimata aktu” (SWD(2023) 932).

([21]) Tā kā Rumānija nebija iesniegusi Regulas (ES) 2018/1999 15. pantā prasīto ilgtermiņa stratēģiju vajadzīgajā termiņā, Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret Rumāniju saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 258. pantu (ats. INFR(2022)2090). Rumānija savu valsts ilgtermiņa stratēģiju iesniedza 8. decembrī.

nedrīkstētu kaitēt pielāgošanās procesam, tas ir, palielināt finansējuma saņēmēju vai citu dalībnieku neaizsargātību. Investīciju vajadzības pielāgošanās klimata pārmaiņām jomā palielinās un nākamajās desmitgadēs palielināsies ātrāk. Uzlabots finansējums būtu jāpapildina ar pietiekamu spēju un zinātību, kas nepieciešama pārvaldei, kā arī īstenošanai, lai nodrošinātu izdevumu kvalitāti un apguves spēju un izvairītos no kļūdainas pielāgošanās. Papildus publiskajam un privātajam finansējumam, sadarbojoties ar privāto sektoru, varētu izpētīt arī inovatīvus finansējuma instrumentus.

(23) Visneaizsargātākās kopienas ir tās, attiecībā uz kurām ir palielināta varbūtība, ka tās ietekmēs klimata pārmaiņas. Dažādu reģionu un sociālekonomisko grupu nevienlīdzīgā pakļautība klimata pārmaiņu ietekmei un neaizsargātība pret to vēl vairāk saasina jau iepriekš pastāvošo nevienlīdzību un neaizsargātību. Ar taisnīgu noturību būtu jāmazina nevienādais klimata riska slogs un jānodrošina taisnīgums pielāgošanās radīto ieguvumu sadalījumā. Sistēmiska spēja pielāgoties klimata pārmaiņām ir viena no pamatiezīmēm, kas nepieciešama, lai novērstu vai mazinātu potenciālo kaitējumu, izmantotu iespējas un pārvarētu sekas. Klimata pārmaiņu fiziskā ietekme kļūst spēcīgāka ātrāk, nekā paredzēts. Ir vajadzīgs pielāgotiesspējas progress visos pārvaldes līmeņos un publiskajā un privātajā sektorā, un tas nozīmē, ka ir jāpalielina izpratne par neaizsargātību un riskiem. Privātās ieinteresētās personas ir pārmaiņu rosinātāji, kas nodrošina informāciju, resursus, spējas un finansējumu.

(24) Dabā balstīti risinājumi sniedz efektīvas un izmaksu ziņā lietderīgas iespējas attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, ja vien to izmantošana tiek stimulēta ar stratēģiskiem satvariem, rīcībpolitikām un finansējumu. Tos var īstenot vai nu neatkarīgi, vai integrējot citos pielāgošanās un mazināšanas pasākumos kopā ar tehnoloģiskākiem vai infrastruktūrā balstītiem risinājumiem. Īstenošanā ir jāņem vērā ekosistēmu sarežģītība un paredzamā klimata pārmaiņu ietekme, vietējais konteksts, saistītās intereses un vērtības, kā arī sociālekonomiskie apstākļi,

AR ŠO RUMĀNIJAI IESAKA.

ATTIECĪBĀ UZ ATJAUNINĀTĀ NACIONĀLĀ ENERĢĒTIKAS UN KLIMATA PLĀNA PROJEKTU SASKAŅĀ AR REGULU (ES) 2018/1999

1. Nospraust izmaksefektīvas papildu rīcībpolitikas un pasākumus, arī attiecībā uz transporta sektoru un ar CO_2 nesaistītām emisijām, tajā skaitā metānu un N_2O, ko rada enerģija un lauksaimniecība, un izskaidrot paredzamo to ietekmi uz nacionālā siltumnīcefekta gāzu mērķrādītāja (– 12,7 %) sasniegšanu 2030. gadā salīdzinājumā ar 2005. gada līmeni saskaņā ar KCR. Iesniegt prognozes nolūkā parādīt, kā ar esošajām un plānotajām rīcībpolitikām tiks sasniegts mērķrādītājs, un, ja nepieciešams, precizēt, kā tiks izmantotas KCR paredzētās elastības iespējas, lai nodrošinātu atbilstību. Papildināt informāciju par rīcībpolitikām un pasākumiem, skaidri izklāstot to tvērumu, grafiku un paredzamo ietekmi uz siltumnīcefekta gāzu samazinājumu, arī attiecībā uz pasākumiem Savienības finansējuma programmās, piemēram, kopējā lauksaimniecības politikā.

2. Noteikt CO_2 emisiju daudzumu, ko var uztvert katru gadu līdz 2030. gadam, norādot arī avotu. Sniegt sīku informāciju par to, kā uztvertais CO_2 tiks transportēts. Apzināt kopējo CO_2 uzglabāšanas jaudu un iesūknēšanas apjomus, kas būs pieejami līdz 2030. gadam.

3. Nospraust konkrētus ceļus, kā sasniegt nacionālo ZIZIMM mērķrādītāju, kas definēts Regulā (ES) 2018/841, jo īpaši ņemot vērā Rumānijas valsts siltumnīcefekta gāzu inventarizāciju. Ietvert papildu pasākumus ZIZIMM sektorā, sīki aprakstot to grafiku un tvērumu un skaitliski izsakot to paredzamo ietekmi, lai nodrošinātu, ka siltumnīcefekta gāzu piesaistījumi tiek faktiski saskaņoti ar 2030. gada ES neto piesaistījumu mērķrādītāju, kas ir –310 Mt CO_2 ekvivalenta, un ar valstij noteikto piesaistījumu mērķrādītāju -2 380 kt CO_2 ekvivalenta, kas noteikts Regulā (ES) 2018/841. Sniegt skaidru informāciju par to, kā publiskie fondi (gan Savienības fondi, ieskaitot kopējo lauksaimniecības politiku, gan valsts atbalsts) un privātais finansējums, ko nodrošina ar oglekļsaistīgas lauksaimniecības shēmu starpniecību, tiek konsekventi un lietderīgi izmantoti nacionālā neto piesaistījumu mērķrādītāja sasniegšanai. Sniegt informāciju par stāvokli un progresu, kas jāsasniedz, lai nodrošinātu palielinājumus līdz augstākas pakāpes līmeņiem/ģeogrāfiski skaidri noteiktām datu kopām uzraudzībai, ziņošanai un verifikācijai saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 V pielikuma 3. daļu.

4. Sniegt papildu informāciju par attiecīgo klimatisko neaizsargātību un riskiem nacionālo mērķu, mērķrādītāju un devumu sasniegšanā, kā arī rīcībpolitikām un pasākumiem dažādajās enerģētikas savienības dimensijās. Labāk izklāstīt un skaitliski izteikt saikni ar konkrētajiem enerģētikas savienības mērķiem un rīcībpolitikām, kas būtu jāatbalsta ar pielāgošanās rīcībpolitikām un pasākumiem. Pietiekami sīki izklāstīt papildu pielāgošanās rīcībpolitikas un pasākumus, kas palīdz Rumānijai sasniegt nacionālos mērķus, mērķrādītājus un devumus enerģētikas savienības ietvaros.

5. Izvirzīt augstāku mērķi, proti, palielināt atjaunīgo energoresursu īpatsvaru līdz vismaz 41 % kā devumu Savienības saistošajā atjaunīgās enerģijas mērķrādītājā, kas 2030. gadam noteikts grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 3. panta 1. punktā, saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 II pielikumā noteikto formulu. Nodrošināt, ka tiek veikti pietiekami pasākumi, lai nepieļautu, ka 2021. gada atjaunīgo energoresursu enerģijas bāzlīnija ir zemāka par tās obligāto nacionālo vispārējo mērķrādītāju no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtās enerģijas īpatsvaram 2020. gadā saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 32. panta 4. punktu.

6. Iesniegt ilgtermiņa plānu atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju ieviešanai par nākamajiem 10 gadiem un perspektīvā līdz 2040. gadam. Iekļaut indikatīvu mērķrādītāju attiecībā uz inovatīvām atjaunīgās enerģijas tehnoloģijām līdz 2030. gadam atbilstīgi grozītajai Direktīvai (ES) 2018/2001. Iekļaut konkrētus mērķrādītājus nolūkā palīdzēt sasniegt indikatīvos 2030. gada apakšmērķrādītājus attiecībā uz ēkām un rūpniecību un saistošo 2030. gadam noteikto apakšmērķrādītāju attiecībā uz nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgajām degvielām (*RFNBO*) rūpniecībā saskaņā ar grozīto Direktīvu (ES) 2018/2001. Apstiprināt saistošos mērķrādītājus siltumapgādes un aukstumapgādes mērķrādītājā atbilstīgi saistošajiem mērķrādītājiem gan 2021.–2025., gan 2026.–2030. gadam un iekļaut indikatīvu mērķrādītāju nolūkā sasniegt Direktīvas (ES) 2018/2001 I pielikuma A daļā noteiktās papildvērtības. Iekļaut apakšmērķrādītāju attiecībā uz modernajām biodegvielām un nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgajām degvielām (*RFNBO*) transporta sektorā, nodrošinot, ka 2030. gadā tiek ievērots minimālais *RFNBO* līmenis.

7. Tālākattīstīt sīki izstrādātas un skaitliski izteiktas rīcībpolitikas un pasākumus tā, lai būtu iespējams savlaicīgi un izmaksu ziņā lietderīgi sasniegt nacionālo devumu Savienības saistošajā atjaunīgās enerģijas mērķrādītājā (vismaz 42,5 % 2030. gadā), kopīgi cenšoties sasniegt 45 %. Jo īpaši aprakstīt, kā tā plāno paātrināt atļauju piešķiršanas procedūru un noteikt "atjaunīgo energoresursu paātrinātas apguves teritorijas", un attiecībā uz kurām atjaunīgās enerģijas tehnoloģijām, ar ātrākām un vienkāršākām procedūrām. Plašāk aprakstīt pasākumus atjaunīgo energoresursu izmantošanas izvēršanas paātrināšanai, izmantojot atjaunīgās elektroenerģijas pirkuma līgumus un izcelsmes apliecinājumus, un sniegt sīkāku informāciju par satvara nodrošināšanu pašpatēriņa un energokopienu veicināšanai. Sniegt plašāku informāciju par to, kā tā ir iecerējusi paātrināt atjaunīgo energoresursu apguvi un fosilā kurināmā izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā, jo īpaši centralizētajā siltumapgādē un aukstumapgādē saskaņā ar grozīto Direktīvu (ES) 2018/2001, arī nodrošinot veicinošu satvaru integrācijas palielināšanai starp elektroenerģijas un siltumapgādes un aukstumapgādes tīkliem un attīstot vai modernizējot uz atjaunīgajiem energoresursiem balstītu efektīvu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes infrastruktūru. Aprakstīt, kā tiks aptverta pienākuma izstrāde degvielas un enerģijas piegādātājiem transporta sektorā, un ietvert salīdzināmus pasākumus ūdeņraža izmantošanas veicināšanai rūpniecībā, un ES atjaunīgā ūdeņraža tirdzniecības sagatavošanai.

8. Ietvert novērtējumu par meža biomasas iekšzemes piedāvājumu enerģijas ieguvei 2021.–2030. gadā saskaņā ar pastiprinātajiem ilgtspējas kritērijiem, kas noteikti grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 29. pantā. Ietvert novērtējumu par prognozētās enerģijas ražošanai paredzētās meža biomasas izmantošanas saderību ar Rumānijas saistībām saskaņā ar pārskatīto ZIZIMM regulu, jo īpaši attiecībā uz 2026.–2030. gadu, kopā ar nacionālajiem pasākumiem un rīcībpolitikām nolūkā nodrošināt šādu saderību. Ietvert papildu pasākumus ilgtspējīgas biometāna ražošanas veicināšanai, ņemot vērā Rumānijas ilgtspējīgo biogāzes/biometāna potenciālu un ražošanu, tās dabasgāzes patēriņa profilu un esošo infrastruktūru un tās digestāta izmantošanu un biogēnos CO_2 lietojumus.

9. Ciktāl iespējams, norādīt paredzamo grafiku pasākumiem, kā rezultātā tiks pieņemtas leģislatīvās un neleģislatīvās rīcībpolitikas un pasākumi, kuru mērķis ir transponēt un īstenot grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 noteikumus, jo īpaši attiecībā uz iepriekšējos punktos minētajiem pasākumiem.

10. Nacionālo energoefektivitātes devumu primārās enerģijas patēriņā ietvert Savienības indikatīvajā primārās enerģijas patēriņa mērķrādītājā saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 4. pantu un I pielikumu. Iekļaut energopatēriņa samazinājumu, kas jāsasniedz visām publiskajām struktūrām, sadalījumā pa sektoriem, un publiskajām struktūrām piederošo un katru gadu renovējamo siltumapgādāto/aukstumapgādāto ēku kopējo grīdas platību vai sasniedzamos atbilstošos ikgadējos enerģijas ietaupījumus. Iekļaut kumulatīvo enerģijas ietaupījumu, kas sasniedzams laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim, un skaidrojumu par to, kā noteikts gada ietaupījuma rādītājs un aprēķina bāze.

11. Nospraust pilnīgas rīcībpolitikas un pasākumus nacionālo energoefektivitātes devumu sasniegšanai un skaitliski izteikt enerģijas ietaupījumus, ko nodrošinās paziņotie energoefektivitātes pasākumi, lai nodrošinātu vajadzīgo kumulatīvo enerģijas gala patēriņa ietaupījumu līdz 2030. gadam, un izklāstīt pasākumus energoauditu un energovadības sistēmu veicināšanai. Sniegt plašāku informāciju par valsts energoefektivitātes fonda, kā tas definēts Direktīvas (ES) 2023/1791 30. pantā, lomu palīdzēšanā sasniegt nacionālos energoefektivitātes devumus ES mērķrādītājos, ieskaitot finanšu instrumentu izmantošanu fonda ietvaros.

12. Iekļaut atjauninātu mērķuzdevumu nolūkā nodrošināt īpaši energoefektīvu un dekarbonizētu valsts ēku fondu un pārveidot esošās ēkas par nulles emisiju ēkām līdz 2050. gadam, ietverot starpposma atskaites punktus 2030. un 2040. gadam un salīdzinājumu ar jaunāko ilgtermiņa renovācijas stratēģiju. Atbalstīt mērķrādītājus ēku dekarbonizācijai, iekļaujot plašāku informāciju par rīcībpolitikām, pasākumiem un paredzamo to ietekmi uz energoietaupījumu, saskanīgas ilgtermiņa renovācijas stratēģijas īstenošanai.

13. Stiprināt energosistēmas noturību, jo īpaši nosakot mērķi enerģijas uzkrāšanas izvēršanai un izvirzot skaidras rīcībpolitikas un pasākumus imperatīvās pielāgošanās klimata pārmaiņām integrēšanai energosistēmā. Noteikt skaidrus mērķus gāzes pieprasījuma samazinājuma veicināšanai, kā arī sīki izstrādāt rīcībpolitikas un pasākumus šo mērķu sasniegšanai līdz 2030. gadam. Plašāk novērtēt gāzes infrastruktūras atbilstību dekarbonizācijas mērķiem. Precizēt atbilstīgus pasākumus kodolmateriālu, kurināmā, rezerves daļu un pakalpojumu diversifikācijai un piegādei ilgtermiņā, arī attiecībā uz plānotajām jaunajām kodoliekārtām un kodolatkritumu ilgtermiņa apsaimniekošanu. Sniegt plašāku informāciju par paziņotajiem plāniem attīstīt mazu modulāro reaktoru (*SMR*) projektus. Novērtēt naftas infrastruktūras (rafinēšana, naftas krājumi) atbilstību, ņemot vērā paredzamo naftas pieprasījuma samazināšanos un pāreju uz zemāka oglekļa līmeņa alternatīvām.

14. Nospraust skaidrus mērķrādītājus nolūkā uzlabot elektrotīklu starpsavienojamības spēju, un noteikt skaidru grafiku saistīto projektu īstenošanai. Izvirzīt skaidrus mērķus un mērķrādītājus pieprasījumreakcijai nolūkā uzlabot sistēmas elastīgumu, ņemot vērā elastīguma vajadzību novērtējumu, un aprakstītu, kā veicināt energosistēmas integrāciju saistībā ar grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 20.a pantu. Skaidri un konsekventi izklāstīt esošo situāciju attiecībā uz elektroenerģijas tirgu organizāciju ar mērķrādītājiem un mērķiem, kas aprakstīti iekšējā tirgus dimensijā, un noteiktu uz nākotni vērstus mērķus un mērķrādītājus attiecībā uz tirgus integrāciju, jo īpaši attiecībā uz pasākumiem konkurētspējīgu vairumtirgu attīstīšanai un to pasākumu pakāpeniskai izbeigšanai, kas iejaucas tirgus signālos. Attīstīt konkurētspējīgākus mazumtirgus un paaugstināt patērētāju iespēcināšanas līmeni mazumtirgū.

15. Plašāk attīstīt pieeju enerģētiskās nabadzības mazināšanai, iekļaujot novērtējumu par pašlaik ietekmēto mājsaimniecību situāciju un norādot konkrētu izmērāmu samazināšanas mērķrādītāju, kā prasīts Regulā (ES) 2018/1999, ņemot vērā Ieteikumu (ES) 2023/2407. Sniegt papildu informāciju par esošajiem un potenciālajiem pasākumiem enerģētiskās nabadzības mazināšanai un par atvēlētajiem finanšu resursiem gan no sociālās politikas perspektīvas (pieejamība cenas ziņā), gan no strukturālo energopasākumu perspektīvas, it īpaši attiecībā uz piekļuvi energoefektivitātei, ēku renovācijai un atjaunīgajai enerģijai.

16. Sīkāk precizēt nacionālos mērķus pētniecības, inovācijas un konkurētspējas jomā nolūkā izvērst tīrās tehnoloģijas, nosakot ceļu virzībai uz 2030. un 2050. gadu ar mērķi atbalstīt rūpniecības dekarbonizāciju un veicināt uzņēmumu pārkārtošanos uz neto nulles emisiju un aprites ekonomiku. Izvirzīt rīcībpolitikas un pasākumus neto nulles emisiju projektu attīstīšanai, ieskaitot projektus, kas ir būtiski energoietilpīgām nozarēm. Aprakstīt paredzamu un vienkāršotu tiesisko regulējumu atļauju piešķiršanas procedūrām un to, kā vajadzības gadījumā tiks vienkāršota piekļuve valsts finansējumam. Darīt zināmas sīki izstrādātas rīcībpolitikas un pasākumus energosistēmas digitalizācijai un ar tīro enerģiju saistītu prasmju attīstīšanai un veicināt atvērtu tirdzniecību noturīgām un ilgtspējīgām neto nulles emisiju pamatkomponentu un aprīkojuma piegādes ķēdēm.

17. Precizēt reformas un pasākumus tādu privāto investīciju piesaistīšanai, kuras vajadzīgas, lai sasniegtu enerģētikas un klimata mērķrādītājus. Sniegt vispusīgu un konsekventu pārskatu par publisko un privāto investīciju vajadzībām gan kopumā, gan dalījumā pa sektoriem. Papildināt lejupēju ekonomikas mēroga pieeju ar augšupēju projekta novērtējumu. Iekļaut kopējo investīciju vajadzību sadalījumu ar papildu informāciju par valsts, reģionālajiem un Savienības finansējuma avotiem, kā arī piesaistāmajiem privātajiem finansējuma avotiem. Pievienot īsu aprakstu par finanšu atbalsta shēmas veidu, kas izvēlēts, lai īstenotu rīcībpolitikas un pasākumus, kuri tiek finansēti no valsts budžeta un jauktiem finanšu instrumentiem, izmantojot dotācijas, aizdevumus, tehnisko palīdzību un publiskās garantijas, aprakstot arī valsts attīstību veicinošo banku lomu attiecīgajās shēmās un/vai to, kā tiek piesaistīts privātais finansējums. Apsvērt iespēju kā finansējuma avotu izmantot izmaksu ziņā lietderīgos iedales apjomu pārskaitījumus uz citām dalībvalstīm saskaņā ar KCR. Sniegt detalizētu novērtējumu par plānoto rīcībpolitiku un pasākumu makroekonomisko ietekmi.

18. Sīki paskaidrot, kā un līdz kuram laikam Rumānija plāno pakāpeniski atteikties no fosilā kurināmā subsīdijām. Sīkāk paskaidrot, kā Rumānija plāno pakāpeniski izbeigt cietā fosilā kurināmā izmantošanu enerģijas ražošanai, precizējot saistītās apņemšanās un pasākumus.

19. Sniegt sīku informāciju par klimatiskās un enerģētiskās pārkārtošanās ietekmi uz sociālo, nodarbinātības un prasmju jomu vai jebkādu citu distributīvo ietekmi un par plānotajiem mērķiem, rīcībpolitikām un pasākumiem taisnīgas pārkārtošanās atbalstīšanai. Precizēt atbalsta veidu, iniciatīvu ietekmi, mērķgrupas un atvēlētos resursus, ņemot vērā Padomes ieteikumu par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti ([22]). Nodrošināt saskaņotību starp taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos un galīgajā atjauninātajā NEKP noteikto grafiku akmeņogļu izmantošanas pakāpeniskai izbeigšanai. Ciktāl iespējams, iekļaut vairāk elementu, lai nodrošinātu pienācīgu analītisko bāzi topošā sociālā klimata plāna sagatavošanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/955 ([23]), iekļaujot norādes par to, kā novērtēt problēmas un sociālo ietekmi, ko uz visneaizsargātākajiem dalībniekiem radīs emisijas kvotu tirdzniecības sistēma attiecībā uz kurināmā sadedzināšanu ēku, autotransporta un papildu sektoros, un identificētu potenciālos labuma guvējus un attiecīgu politikas satvaru. Paskaidrot, kā NEKP norādītais politikas satvars palīdzēs sagatavot Rumānijas sociālo klimata plānu un kā tiks nodrošināta saskanība starp abiem plāniem.

20. Nodrošināt iekļaujošu sabiedrības līdzdalību saprātīgā termiņā un vietējo iestāžu un pilsoniskās sabiedrības plašu dalību plāna sagatavošanā. Sniegt skaidru pārskatu par to, kā apspriešanās process nodrošinās plašu sabiedrības līdzdalību no visu attiecīgo iestāžu, pilsoņu un ieinteresēto personu, tajā skaitā sociālo partneru, puses gan plāna projekta, gan galīgās atjauninātās redakcijas sagatavošanā. Sniegt kopsavilkumu par dažādo dalībnieku paustajiem viedokļiem un kopsavilkumu par to, kā plānā ir integrēti apspriešanās laikā paustie viedokļi.

([22]) Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti (OV C 243, 27.6.2022., 35. lpp.).

([23]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp.).

21. Intensificēt reģionālo sadarbību ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm un Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas energosavienojuma augsta līmeņa grupā, arī starpsavienojamības, atjaunīgo energoresursu, energoefektivitātes, iekšējā tirgus jomā, ņemot vērā kopējās problēmas un mērķus. Aprakstīt, kā Rumānija plāno līdz 2025. gadam izveidot satvaru sadarbībai ar citām dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/2413 9. pantu. Īstenot centienus parakstīt abus vajadzīgos divpusējos solidaritātes nolīgumus ar kaimiņvalstīm (Ungāriju un Bulgāriju) par gāzes piegādes drošību.

ATTIECĪBĀ UZ VALSTS PASĀKUMU SADERĪBU AR KLIMATNEITRALITĀTES MĒRĶI UN PIEMĒROTĪBA PROGRESA PANĀKŠANAI ATTIECĪBĀ UZ PIELĀGOŠANOS SASKAŅĀ AR REGULU (ES) 2021/1119

22. Nodrošināt, ka pielāgošanās prioritātes, stratēģijas, rīcībpolitikas, plāni un centieni ir samērīgi ar nākotnē prognozēto klimatisko neaizsargātību un riskiem, pamatojoties uz jaunākajām pieejamajām zinātnes atziņām un pieejamajiem klimata prognozēšanas un agrīnās brīdināšanas rīkiem. Nodrošināt, ka pielāgošanās rīcībpolitikas tiek sistemātiski un regulāri uzraudzītas un izvērtētas un ka rezultāti ir atspoguļoti izrietošajā pārskatītajā politikas izstrādē un īstenošanā. Noturības apsvērumus vairāk izvirzīt priekšplānā Savienības finansējuma programmu, piemēram, kopējās lauksaimniecības politikas, kohēzijas politikas finansējuma un citu attiecīgo Savienības fondu, atbalsta izmantošanā. Savienības fondu līdzekļi būtu jātērē tā, lai tie palielinātu klimatnoturību un nepalielinātu neaizsargātību (t. i., nenodarītu būtisku kaitējumu pielāgošanās procesam). Nodrošināt, ka ir ieviesti publiskā un privātā finansējuma mehānismi attiecībā uz pielāgošanās darbībām un ka budžeti ir samērīgi ar investīciju vajadzībām, jo īpaši prioritārajos neaizsargātajos sektoros.

23. Ieinteresēto personu grupas, kas ir īpaši neaizsargātas pret klimata pārmaiņu ietekmi, iesaistīt Rumānijas pielāgošanās politikas izstrādē un īstenošanā. Uzlabot koordināciju starp dažādiem pārvaldes līmeņiem (valsts/reģionālo/vietējo) nolūkā saskaņot plānošanas rīkus un palīdzēt īstenot koordinētus intervences pasākumus, kas vērsti uz sistēmisku pārveidi. Iesaistīt sociālos partnerus un privātā sektora ieinteresētās personas politikas izstrādē, īstenošanā un investīcijās. Dokumentēt attiecīgo apspriežu procesus un rezultātus.

24. Valsts stratēģijās, rīcībpolitikās un plānos veicināt dabā balstītus risinājumus un uz ekosistēmu balstītu pielāgošanos un nodrošinātu investīcijas to īstenošanai.

Briselē, 2023. gada 18. decembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Kadri SIMSON